

มาตรการทางกฎหมายของประเทศสิงคโปร์ ว่าด้วยการกำกับดูแลการให้บริการ “การแพทย์ทางไกล”
(Telemedicine)*

ภรภัทร ปัญญวานิช**

บทนำ

ปัจจุบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของมนุษย์มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคมที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่ออำนวยความสะดวก และต่อยอดเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในยุคปัจจุบันให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น เห็นได้จากอดีตที่เราเคยใช้โทรศัพท์สำหรับการติดต่อสื่อสารเท่านั้น แต่ปัจจุบันเราสามารถใช้อุปกรณ์มือถือเพื่อเชื่อมต่อกับสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ได้ ทำให้เห็นทั้งภาพเคลื่อนไหวและได้ยินเสียงของคู่สนทนาของเราในเวลาเดียวกัน ช่วยให้การติดต่อสื่อสารเป็นเรื่องสะดวกสบายมากขึ้น และต่อมาได้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการด้านสุขภาพ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพของประชาชนซึ่งเรียกว่า “โทรเวชกรรม”^๑ หรือ “การแพทย์ทางไกล” (Telemedicine) ซึ่งในที่นี้จะเรียกว่าการแพทย์ทางไกลตามประกาศของแพทยสภา^๒ เพื่อง่ายต่อการทำความเข้าใจ^๓

เหตุการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด ๑๙ ยิ่งแสดงให้เห็นว่าการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) สามารถช่วยทำให้การรักษากระจายไปสู่ผู้ป่วยได้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกลและผู้ด้อยโอกาส อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางวิกฤตโรคระบาดและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากมาย เพื่อให้แน่ใจ

* บทความประจำเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๕

** บุคลากรจัดทำฐานข้อมูลกฎหมาย ฝ่ายค้นคว้าและเปรียบเทียบกฎหมาย กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๙. “พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://dictionary.orst.go.th/> (สืบค้นวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕).

^๒ ประกาศแพทยสภา ที่ ๕๔/๒๕๖๓ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติการแพทย์ทางไกลหรือโทรเวช (telemedicine) และคลินิกออนไลน์. (๒๕๖๓,กรกฎาคม ๒๑). ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, หน้า ๕๒

^๓ ศิริวิทย์ ครองศิลป์, “มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลธุรกิจการให้บริการด้านสุขภาพโดยระบบโทรเวชกรรม (Telemedicine) ในประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

ว่าการแพทย์ทางไกลจะมีการใช้งานได้ตามปกติ และผู้คนสามารถเข้าถึงบริการทางสุขภาพได้อย่างยั่งยืนในระยะยาวหลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด ๑๙ ที่แม้ในประเทศที่มีระบบการให้บริการด้านสุขภาพที่แข็งแกร่งที่สุดก็ยังคงตระหนักและกังวลในประเด็นเหล่านี้ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) จึงได้เผยแพร่ข้อมูลแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายที่ช่วยส่งเสริมการให้บริการการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) ซึ่งคู่มือดังกล่าวจะมีความเป็นกลางที่หน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้ป่วยที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่นั้น ๆ ได้ โดยเฉพาะประเทศสมาชิกของ WHO แนวทางดังกล่าวครอบคลุมไปถึงกระบวนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการ การบำรุงรักษา และการกำหนดงบประมาณสำหรับโครงการการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) เพื่อความเท่าเทียมในด้านสุขภาพ^๔

สิงคโปร์เป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกของ WHO และเป็นประเทศที่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหลักการและแนวปฏิบัติในการให้บริการการแพทย์ทางไกลที่ชัดเจนและได้มาตรฐาน เช่น ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด ๑๙ ที่ผ่านมา สิงคโปร์มีการนำเทคโนโลยีการแพทย์ทางไกลเข้ามาจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลที่มีความแออัดและความเสี่ยงในการติดเชื้อของผู้ป่วยที่เข้ามารับการรักษาตามปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของการแพทย์ทางไกลหรือโทรเวชกรรม (Telemedicine)

การแพทย์ทางไกลหรือโทรเวชกรรม (Telemedicine) หมายถึง การให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล โดยบุคลากรทางการแพทย์ โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร เพื่อ

^๔ World Health Organization. “WHO issues consolidated guide to running effective telemedicine services” . สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕, จาก <https://www.who.int/news/item/10-11-2022-who-issues-new-guide-to-running-effective-telemedicine-services>

แลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวินิจฉัย การรักษา และการป้องกันโรค รวมถึงการศึกษาวินิจฉัยเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของบุคลากรทางการแพทย์ โดยผ่าน Video Conference, Application เป็นต้น^{๕ ๖ ๗}

การแพทย์ทางไกล (Telemedicine) ในประเทศสิงคโปร์

จากข้อมูลของบริษัทด้านการตลาดระหว่างประเทศ Grand View Research ระบุว่า ตลาดการให้บริการสุขภาพทางไกลทั่วโลกในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีมูลค่าประมาณ ๕๕.๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐ และคาดว่าในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ จะเติบโตขึ้นเป็น ๗๒.๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐ และในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๑ ตลาดจะขยายตัวในอัตราร้อยละ ๒๒.๔ อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการแพทย์ทางไกลมีส่วนช่วยบรรเทาปัญหาจำนวนผู้ป่วยที่เพิ่มขึ้น ภาวะสังคมผู้สูงอายุ ภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้ป่วย การขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ และความแออัดของโรงพยาบาล^๘

สำหรับตลาดสิงคโปร์ การแพทย์ทางไกลมีแนวโน้มจะเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ บริษัท Ipsos Group S.A. ได้สำรวจข้อมูลความนิยมผู้ใช้บริการด้านสาธารณสุขทางไกล (Telehealth) ในสิงคโปร์พบว่า แพทย์เวชปฏิบัติทั่วไปประมาณร้อยละ ๗๐ มีความรู้เกี่ยวกับการแพทย์ทางไกล แต่มีผู้ใช้งานจริงเพียงร้อยละ ๓๐ เท่านั้นในช่วงก่อนสถานการณ์โควิด ๑๙

^๕ Centers for Disease Control and Prevention. “Telehealth and Telemedicine: A Research Anthology of Law and Policy Resources” . สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕, จาก

<https://www.cdc.gov/phlp/publications/topic/anthologies/anthologies-telehealth.html>

^๖ Office of the National Coordinator for Health Information Technology. “What is telehealth? How is telehealth different from telemedicine?” . สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕, จาก

<https://www.healthit.gov/faq/what-telehealth-how-telehealth-different-telemedicine>

^๗ Reed V. Tuckson, Margo Edmunds and Michael L. Hodgkins. “Telehealth” . สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕, จาก <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMSr1503323?query=TOC>

^๘ Grand View Research. “Telemedicine Market Size, Share & Trends Analysis Report” . สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๕, จาก https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/telemedicine-industry?utm_source=prnewswire&utm_medium=referral&utm_campaign=hc_09-mar-21&utm_term=telemedicine-industry&utm_content=rd1

ในเวลาต่อมา เมื่อมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด ๑๙ ทำให้ชาวสิงคโปร์ร้อยละ ๔๑ กังวลที่จะได้รับเชื้อโควิด ๑๙ ในระหว่างการเดินทางไปพบแพทย์จึงหันมาใช้บริการการแพทย์ทางไกล และแม้สถานการณ์โควิด ๑๙ จะคลี่คลายแล้ว ชาวสิงคโปร์ร้อยละ ๒๓ ก็มีแนวโน้มที่จะใช้บริการการแพทย์ทางไกลต่อไป ซึ่งผลการสำรวจดังกล่าวสอดคล้องกับสถิติของ National Healthcare Group Polyclinics (NHGP) ของสิงคโปร์ ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีผู้ใช้บริการด้านนี้เพิ่มขึ้นมากถึง ๑๓๔,๐๐๐ ครั้ง^๙

การแพทย์ทางไกล (Telemedicine) ที่มีแนวโน้มได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในสิงคโปร์ มี ๓ รูปแบบ ได้แก่

๑. บริการให้คำปรึกษาทางไกลโดยแพทย์ (Health Teleconsultant)

โดยผู้ใช้บริการสามารถแจ้งอาการและขอรับคำปรึกษาด้านสุขภาพผ่านการพิมพ์โต้ตอบ หรือระบบการประชุมทางไกลกับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้ป่วยโรคติดต่อเรื้อรังที่ต้องพบแพทย์เพื่อติดตามอาการ และรับประทานยาต่อเนื่อง จากข้อมูล ณ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๖๔ พบว่า มีผู้ใช้บริการด้านนี้ได้ลงทะเบียนกับกระทรวงสาธารณสุขของสิงคโปร์แล้ว จำนวนกว่า ๖๐๐ ราย ทั้งจากภาครัฐและบริษัทเอกชน ตัวอย่างผู้ให้บริการที่ได้รับความนิยมในสิงคโปร์ ได้แก่

(๑) Doctor Anywhere ค่าบริการเริ่มต้นที่ ๒๐ ดอลลาร์สิงคโปร์

(๒) Doctor World ค่าบริการเริ่มต้นที่ ๑๘ ดอลลาร์สิงคโปร์

(๓) MHC CarePlus ค่าบริการเริ่มต้นที่ ๒๒ ดอลลาร์สิงคโปร์

(๔) MaNaDr ค่าบริการขึ้นอยู่กับแพทย์และระยะเวลาในการขอรับคำปรึกษา

(๕) Sata CommHealth ค่าบริการเริ่มต้นที่ ๑๙.๕๐ ดอลลาร์สิงคโปร์ และ

(๖) WhiteCoat ค่าบริการเริ่มต้นที่ ๒๕ ดอลลาร์สิงคโปร์

๒. การติดตามผู้ป่วยระยะไกล (Remote Patient Monitoring)

^๙ Ipsos companies. “Report: Digital Doctor 2020” . สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๕, จาก <https://www.ipsos.com/en-sg/report-digital-doctor-2020>

คือ การนำอุปกรณ์มาใช้ตรวจวัดการทำงานของร่างกาย เช่น การวัดค่าความดันและอัตราการเต้นของหัวใจด้วยนาฬิกาอัจฉริยะ (Smart Watch) ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้ที่ใส่ใจและรักษาสุขภาพ

๓. การผ่าตัดทางไกล (Telesurgery)

คือ การใช้หุ่นยนต์และเทคโนโลยีสารสนเทศมาเพิ่มศักยภาพให้คณะแพทย์สามารถผ่าตัดผู้ป่วยได้แม้จะอยู่ต่างสถานที่กัน รวมถึงการใช้เทคโนโลยี 5G เพื่อให้ภาพการผ่าตัดคมชัดและแสดงผลตามเวลาจริงมากขึ้น^{๑๐ ๑๑}

มาตรการทางกฎหมายการแพทย์ทางไกลในสิงคโปร์

๑. The Healthcare Services Act (HCSA)

ภายใต้กฎหมาย The Healthcare Service Act (HCSA) ได้มีการกำหนดขอบเขตการกำกับของบริการด้านสุขภาพ การบริการสุขภาพพันธมิตร การบริการพยาบาล การแพทย์แผนโบราณ และการแพทย์ทางเลือก โดยการบริการด้านความงามและสุขภาพจะไม่รวมอยู่ในขอบเขตของกฎหมาย HCSA

กฎหมายฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยจะมุ่งเน้นไปที่เรื่องการออกใบอนุญาตสำหรับผู้ให้บริการผ่านระบบการแพทย์ทางไกล ซึ่งสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้จะมีความเกี่ยวข้องในส่วนของขั้นตอนการประเมินด้านสุขภาพ การวินิจฉัย การรักษา การแทรกแซง หรือการดูแลการให้บริการการแพทย์ทางไกลโดยบุคลากรด้านการแพทย์ผ่านการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร นอกจากนี้กฎหมาย The Healthcare Service Act (HCSA) ยังมีการระบุถึงคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับใบอนุญาตเอาไว้ ซึ่งสามารถแบ่งได้ตามลักษณะต่อไปนี้

(๑) ผู้ให้บริการที่ได้รับอนุญาต ได้แก่ แพทย์หรือทันตแพทย์อิสระที่ให้คำปรึกษาทางไกลด้วยตนเอง สถาบันดูแลสุขภาพกายภาพที่มีใบอนุญาตของโรงพยาบาลเอกชน หรือสถานพยาบาลอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติคลินิกการแพทย์ (Private Hospitals and Medical Clinics Act) ที่มีการให้คำปรึกษาผ่านระบบการแพทย์

^{๑๐} ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทย สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์. “การแพทย์ทางไกล (Telemedicine) และการดูแลสุขภาพในอนาคต: โอกาสของผู้ประกอบการไทยในประเทศสิงคโปร์” . สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕, จาก <https://thaibizsingapore.com/news/%E0%B8%82/healthcare/telemedicine-sg/>

^{๑๑} Jantra. “Telemedicine in Singapore: apps and services” . สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๕, จาก <https://www.pacificprime.sg/blog/telemedicine-in-singapore-apps-and-services/>

ทางไกลที่นำโดยแพทย์หรือทันตแพทย์ที่มีใบอนุญาต ใบประกอบวิชาชีพรับรอง (เช่น คลินิก โรงพยาบาล ห้องปฏิบัติการ เป็นต้น)

(๒) ผู้ที่จะไม่ได้รับใบอนุญาต ได้แก่ ผู้ให้บริการการแพทย์ทางไกลที่มีใช้สถานพยาบาลหรือแพทย์หรือทันตแพทย์ ที่ไม่ได้ระบุเอาไว้ตามข้อ (๑) ซึ่งยังไม่สามารถขอรับใบอนุญาตภายใต้ HCSA ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ โดยจะสามารถขอรับใบอนุญาตได้ในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๖๖

สำหรับผู้ป่วยหรือผู้สนใจเข้ารับบริการสามารถตรวจสอบรายชื่อของสถานพยาบาลที่ได้รับอนุญาตตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อประเมินความเสี่ยงในการเข้ารับการรักษา โดยผู้รับบริการจะต้องตระหนักถึงความปลอดภัยและควรตรวจสอบกับผู้ให้บริการของตนโดยตรงเสมอเกี่ยวกับข้อมูลการให้บริการ เช่น ความพร้อมสำหรับการให้บริการ การบริหารจัดการเรื่องการติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ รวมไปถึงขั้นตอนในการจัดส่งเวชภัณฑ์

สำหรับผู้ให้บริการที่อยู่ในรายชื่อตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุขจะต้องมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเกี่ยวกับระเบียบกฎหมายเกณฑ์ของการแพทย์ทางไกล เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับข้อกำหนดด้านกฎระเบียบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งผู้ที่จะเสนอความคิดเห็น หรือเข้าร่วมประชุมหารือเกี่ยวกับกฎระเบียบได้นั้น จะต้องเป็นผู้ให้บริการที่อยู่ในรายชื่อเท่านั้น

๒. National Telemedicine Guidelines (NTG) 2015 ^{๑๒}

National Telemedicine Guideline (NTG) เป็นแนวปฏิบัติที่มีวัตถุประสงค์ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับการบริการการแพทย์ทางไกลในองค์กร เพื่อเป็นการรองรับความปลอดภัยและเป็นแนวทางในการเข้ารับบริการของผู้เข้ารับบริการ ผู้ป่วย รวมไปถึงผู้ให้บริการที่จะต้องปฏิบัติตามแนวปฏิบัติฉบับนี้เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย

NTG ประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลัก ๔ ประการ ได้แก่

๑) มาตรฐานสำหรับสถานพยาบาล

^{๑๒} Ministry Of Health Singapore. “National Telemedicine Guidelines for Singapore” . สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕, จาก [https://www.moh.gov.sg/docs/librariesprovider5/licensing-terms-and-conditions/national-telemedicine-guidelines-for-singapore-\(dated-30-jan-2015\).pdf](https://www.moh.gov.sg/docs/librariesprovider5/licensing-terms-and-conditions/national-telemedicine-guidelines-for-singapore-(dated-30-jan-2015).pdf)

สถานพยาบาลจะต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อผู้เข้ารับการรักษา ตลอดจนความรับผิดชอบต่อบุคลากรทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการการแพทย์ทางไกล โดยมาตรฐานในการให้บริการการแพทย์ทางไกลต้องเทียบเท่ากับการให้บริการทางการแพทย์แบบปกติ การที่สถานพยาบาลนำระบบการแพทย์ทางไกลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการรักษาผู้ป่วยต้องไม่กระทบต่อคุณภาพในการรักษา รวมถึงสถานพยาบาลควรมีคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับการให้บริการการแพทย์ทางไกล เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการองค์กรที่ดีและมีธรรมาภิบาล

นอกจากนี้ ผู้ให้บริการจะต้องคำนึงถึงมาตรฐานการดูแลความเป็นส่วนตัว และการรักษาความลับของผู้ป่วย โดยจะต้องมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับเรื่องการรักษาความลับของผู้ป่วยเอาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร รวมไปถึงให้ผู้รับบริการรับทราบถึงข้อมูลที่สำคัญ และขอความยินยอมก่อนเข้ารับการรักษาในระบบการให้บริการโดยการแพทย์ทางไกล

๒) การจัดการทรัพยากรบุคคล

ผู้ให้บริการจะต้องมีข้อกำหนดในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการแพทย์ทางไกล และอาจต้องมีการกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบเพิ่มเติมสำหรับบุคลากรทางการแพทย์ที่เป็นผู้รักษาผู้ป่วย รวมถึงบุคลากรทางการแพทย์จะต้องได้รับใบอนุญาตในการให้บริการการแพทย์ทางไกลจากหน่วยงานกำกับดูแลและออกใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

๓) มาตรฐานองค์กร

สำหรับองค์กรด้านการดูแลสุขภาพจะต้องตระหนักถึงข้อกำหนดด้านกฎหมาย วิชาชีพ กฎระเบียบ และใบอนุญาตที่ส่งผลกระทบต่อให้บริการการแพทย์ทางไกล ส่วนองค์กรของผู้ให้บริการจะต้องกำหนดขอบเขตการกำกับดูแลภายในองค์กร นโยบายเรื่องความเป็นส่วนตัวและความลับ การจัดเก็บเอกสารของผู้ป่วย การบริหารจัดการความเสี่ยง และการกำหนดเขตอำนาจศาลที่จะใช้บังคับกรณีเกิดข้อพิพาท

๔) มาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในด้านของอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อการให้บริการนั้น องค์กรต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าเป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง โดยจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับด้านความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และหากมีความจำเป็นต้องมีการแสดงใบอนุญาตที่จำเป็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และต้องมีนโยบาย มาตรฐาน และ

LAW for ASEAN
by the Office of the Council of State of Thailand

กระบวนการรักษาความปลอดภัยด้านไอทีที่เหมาะสม เพื่อให้มั่นใจถึงการดำเนินการที่ปลอดภัยของ การให้บริการ^{๑๓}

^{๑๓} อ้างแล้ว เชนเจอร์รที่ ๑